

Мінкульт посилює міжвідомчу співпрацю для захисту культурної спадщини від незаконного обігу культурних цінностей під час війни

27.5.2026 - | Ministerstvo kultury ta informpolityky

Міністерство культури України спільно з ICOM Ukraine провели установчу зустріч із серії заходів у 2026 році на тему боротьби з нелегальним трафіком культурних цінностей в умовах війни.

У Національному музеї мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків учасники обговорили ключові виклики у сфері протидії незаконному обігу культурних цінностей, зокрема питання координації між державними органами, музеями, правоохоронними структурами та міжнародними партнерами. Окрему увагу приділили документуванню злочинів проти культурної спадщини, створенню цифрових реєстрів і міжнародній співпраці для повернення викрадених артефактів.

Перший заступник Міністра культури України **Іван Вербицький** наголосив на необхідності системної координації між усіма інституціями, які працюють у сфері захисту культурної спадщини.

«Для ефективного захисту культурної спадщини потрібна постійна координація між державними органами, музеями, правоохоронцями та міжнародними партнерами. Лише наша спільна робота, обмін інформацією та узгоджені дії дозволять нам ефективніше реагувати на загрози», — зазначив він.

Президентка ICOM Ukraine **Анастасія Чередниченко** розповіла про можливості міжнародної мережі ICOM у сфері протидії незаконному обігу культурних цінностей та наголосила на важливості залучення міжнародних інструментів для захисту української культурної спадщини під час війни.

«ICOM є великою міжнародною мережею, яка об'єднує 128 країн і має значний досвід у сфері протидії незаконному обігу культурних цінностей. Ми бачимо, як можемо посилити співпрацю з Міністерством культури України та бути корисними у питаннях захисту культурної спадщини, зокрема через міжнародні інструменти моніторингу й реагування», — зазначила Анастасія Чередниченко.

Вона розповіла, що один із ключових напрямків діяльності ICOM – боротьба з нелегальним обігом культурних цінностей. Ним опікується Департамент Охорони культурної спадщини (Heritage Protection Department) Секретаріату ICOM. Одним із дієвих інструментів у запобіганні незаконному трафіку культурних цінностей є формування «червоних списків». Вони представляють категорії культурних об'єктів, які можуть бути об'єктом крадіжки та незаконного обігу. Списки покликані допомагати окремим особам, організаціям та органам влади, зокрема поліції чи митниці, виявляти об'єкти, що знаходяться в зоні ризику, та запобігати їх незаконному продажу чи експорту.

У межах анонсованих спільних заходів Мінкульту та ICOM Ukraine планується проведення

трьох тематичних навчальних семінарів для представників органів влади, музейних фахівців та експертного середовища, а також заключного круглого столу. Мета проведення вказаних заходів полягає в посиленні міжвідомчої співпраці між музейними установами, правоохоронними органами та органами державної влади для фокусування на ефективній протидії нелегальному трафіку культурних цінностей в умовах повномасштабної війни, фіксації основних ризиків нелегального трафіку культурних цінностей і обговоренні механізмів захисту та протидії.

Під час зустрічі учасники заслухали презентацію про стан справ у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей, яку представила начальниця відділу вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей Департаменту культурної спадщини Мінкульту **Інеса Татіївська**.

Учасники дискусії підсумували поточний стан справ та обговорили подальші кроки щодо повернення культурних цінностей, незаконно вивезених з України. Йшлося про справи, які розглядаються у межах кримінальних проваджень, міжнародних судів та роботи органів Конвенції про заходи, спрямовані на заборону і запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності 1970 року.

Також учасники наголосили на важливості подальшого документування злочинів проти культурної спадщини України, формування механізмів співпраці та моніторингу аукціонів з продажу предметів археології.

Серед основних векторів розгляду справ щодо незаконного переміщення культурних цінностей та їх повернення: відкриття кримінального провадження та здійснення досудового розслідування; робота у рамках органів Конвенції 1970 року, а також Міжурядового комітету зі сприяння поверненню культурних цінностей країнам їх походження або їх реституції у разі незаконного привласнення; захист інтересів держави у міжнародних судах.

Участь у заході також взяли: Постійна Представниця Президента України в Автономній Республіці Крим Ольга Куришко, представник комітету Верховної Ради України Ярослава Ващенко, представники Міністерства культури України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Міністерства юстиції України, Офісу Генерального прокурора, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Генерального штабу Збройних Сил України, Бюро економічної безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної митної служби України, Державної архівної служби України, Національної поліції України, Українського інституту національної пам'яті, Національної академії наук України, а також музейники.

<https://mincult.gov.ua/news/minkult-posylyuye-mizhvidomchu-spivpraczyu-dlya-zahystu-kulturnoyi-sp-adshhyny-vid-nezakonnogo-obigu-kulturnyh-czinnostej-pid-chas-vijny>